

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

L'ôra acêst'a va eși de două ori pe luna, pone la regulare; éra de aici incolo o data pe septemana, cu s' pone acilea: Marti sér'a. — Prenumeratiunile se primescu in toate dălele.

Pretulu pentru Ostrungur'a: pre anu 6 fi. pre 1/2 de anu 3 fi. pre unu trilmiu 1 fi. 50 cr. éra pentru strainetate: pre anu 8 fi. pre 1/2 de anu 4 fi. pre unu trilmiu 2 fi. in v. a.

Tôte sioldieniele și banii de prenumerațiune suat de a se tramite la Reducțiunea diurnalului: Aradu, strat'a Teleki-ana, nrulu 27.

Insertiunile se primescu cu 7 cr. de linia, și 30 cr. tacse timbrate.

Unu exemplariu costa 15 cr. și se pôte capetâ in librariu lui M. Klein jun. d'in Aradu.

Tenguirea ungariloru

— pentru desast ulu turciloru. —

Semilun'a-si pléca cursulu spre apusu
D'inaintea armei hotiului de rusu,
Si steluti'a nóstra, dupa semiluna
In pucine dăle, are să apuna.
Ce va fi atuncea de acésta lume?
Micele popóra cin' să le sugrume?
Oh! amaru de tine natia magiara!
Că n'ai potutu merge inca asta véra
Sà ajuti lui Osman, ca să biruésca
Ostea cea romana si cea muscalésca,
Acum poti totu plange, poti să te scancesci,
Că-ci frati ca-si turcii n'o să-ti mai gasesci;
Turcii peru de-unu capetu, ei se prapadescu,
Cei robiti de densii toti se desrobescu,
Si 'npilatii nostrii pilda voru luá
De sub jugulu nostru s'oru eliberá,
Si-atunci ce-o să fia de-a nóstra domnia? —
Va apune bét'a pentru vecinicia.

Tibulu.

Nemicuri.

(§) Creditorii Egiptului pusera secuestru pe cass'a cu banii statului.

— La noi merge tréb'a alteum; la noi adica **statulu pune secuestru pe cass'a cu bani a creditoriloru.** Ast'a-e a-poi lume!

(§) — Hát az olájok is már „magyar betűkkel“ irnak? Az szép töllük!

Instálom, már melyekkel méltoztatik ezt érteni: a mostani, vagy pediglen a magyaroknak **Ázsiából ide való beköltözésök idejében birt,** magyar betűkkel?!

De pe catedra.

Profesorulu: Ce 'ntielegi sub bele-arte?

Studentulu: Sub biliarte intielegu nesce mese lungi cu parcane pe margini, pe cari ne jocâmu noi toate dălele cu nesce globurele.

* * *

Profesorulu: Cam ce pretiu avea unu asu?

Studentulu: Déca mai vinea unulu erá hop die Bank!

* * *

Profesorulu: Ce sunt literele?

Studentulu: Litrele sunt nesce mesuri cu cari se mesura vinulu si berea,

Ce atestate trebue să arete omulu pentru de a fi alesu oficialu municipalu.

La comite

Nesce vite.

La vice-comite

Nesce vaci gonite.

La fiscalu

Vre unu calu.

La protonotariu

Bani in busunarin.

La alegatori

Ori si ce serisori.

Viéfi'a calugaréscă.

ori

Tabul'a négra și chart'a rosă.

— Comedia originală în 3 acte, —

de **MARCU TULIU CICERONE.**

(Inscenată în **Orbi'a-mare**, la anulul Domnului 1877.)

Persónele:

H. Procopio, calugaru și mare logofetu.

Mme Monpensier de Cucuta, amic'a intimă a lui Procopio.

Zenobi'a Cojila,
Tom'a Ciupérca, } moftologi și camerarii lui Procopio.

Pluto, Domnulu infernului.

Ionélyi, arhipastore.

Croitore, doctor angelicus — arhipastore în spe.

Lawrentie, doctor romanus — arhipastore în spe.

M. Caiaffa, doctor utriusque *) — logofetu și arhipastore în spe.

Bab'a Doc'a, Dómna destinului.

Bab'a Hérc'a,

Bab'a Dur'a,

Bab'a Cărliguti'a, } ursitorie, servele Babii Doc'a.

Minerv'a,

Dian'a,

Vest'a,

Vanus,

Amoru,

Hymen,

Themis,

dine și diei.

Actulu I.

Scen'a 2.

(Odaia de mai înainte; lumina se stingă și pr'in urmăre se face întunerecu mare; în drept'a odaiei unu coridoru spațios, în care licurește numai o singură lamina de cêra.)

Mme Monpensier și Ciupérca.

Monpensier: (Emotivă.) *Ventre sanct gris!* — ce întunerecu bizaru?! Coridorulu este destul de spațios, inse nu e nimenea în lăntu; ma chiar și domnulu Ciupérca lipsese, — care vorbi cu mine ante de acést'a cu câte-va minute, rogându-lu, spre a me avisă la domnulu casei Oh! — tóte aceste mi-paru atât de misteriose, încatu — déca presentulu nu me încêla — mi-vine a crede: că am ratecitu intru adevêru în unu adevêratu cuibu de vespi nu diarescu neci o fiintă, spre a mi-spune, că ude sum, și că ce me încungiura ah! — horibilu!? — déca voiu fi înca câte-va minute espusa acestei incertitudini. — voiu mori de frica și de gróza — — oh! — ajutoriu! — ajutoriu! — (Cêra să fuga d'in coridoru; Ciupérca inse i-sta în cale și o opresce.)

Ciupérca: (Ridicându.) Dómna! ce va să semnifice acêsta schimbare straordinaria în portarea DTele? — me juru, că nu ve pricepu de locu! — (A parte.) Ce e dreptu, Mari'a Sa mi-a disu, să introduc acêsta dómna la densulu, fore de a o-intrebă de numele și caracterulu ei. Totu-si e bine, a seî multe; chiar pentru acea o voiu și infrebă. (Cătra Monpensier.) Dómna! — me rogu cu aplecătione, — Mari'a Sa apriatu doresee a seî numele și caracterulu DTele, spre a vi potè acordă în tempu de nópte audientia, — pentru acea umilitu ve rogu, ca să binevoesci a mi-le spune; și a-poi

*) generis?

Monpensier: (Cătra Ciupérca.) — Domnule! —

Ciupérca: (O intrerump.) — Te înceli dómna; — io nu sum neci domnu, neci domnisoru, precum sunt buna-óra juristii nostrii romani dela academi'a juridica de a-ici, ei seii: sum singuru și numai *cătielulu* domnului meu, care altu-mintrelea se chiama și: camerariu. Camerariu sum, dómna, numai atunci, candu implinescu ordónele domnului meu, adevca — în oficiu; a-fore de oficiu, și pr'in urmăre — pe strada — tragu manusi albe pe mana, punu cilindru englesu pe capu, sugu sugare fina, — și jocu pre domnulu — și pre domnisorulu chiar a-ia, — precum jóca buna-óra și juristii nostrii — nu atât pe domnulu și pre domnisorulu, — câtu biliardele în cafe-nele; deosebirea între noi este numai, că pe candu io jocu în tempu detiermuritu, densi jóca continuu și fore intrerumpere

Monpensier: (Impacientă.) — DTe scii de mine balicari, frate Ciupérca! — Crede-me, că nu multu me intereséza cele ce ai vorbitu, și cu deosebire despre juristii romani d'in Orbi'a-mare; pentru-că vorbesci despre lucruri, ce de felu nu esista a-ici

Ciupérca: (Cu aprehensivă.) — De securu ratecesci, dómna, candu credi, că în Orbi'a-mare nu sunt juristi romani; d'in contra — sunt, și înca în numeru fôrte frumosu

Monpensier: (Cu ironia.) Sunt? Ce calumnia! — Déca sunt, atunci esista; și déca esista, atunci trebue să dea semne de viétia; viétia inse se justifica — se manifestéza — în activitate, éra activitatea e bas'a esistentiei. — Acum te întrebú déra, frate Ciupérca, că: traiescu óre în Orbi'a-mare juristi romani pentru publiculu romanu, au pentru limb'a și literatur'a limbei romane? Este că nu. Dér' déca intru adevêru traiescu, atunci traiescu pentru sine insi; — traiulu pentru sine inse nasce egoismulu și scisiuni, și acestea duc la indolentia și la maccim'a cosmopolita: că — ubi bene, ibi patria! — Déca domnulu DTele nu me-ar asceptá, — ti-así enará o istorióra fôrte interesanta despre juristii DTele; fiindu inse dejă avisata, aibi bunetate și me condú déra

Ciupérca: (Esaltat.) Neci decum, dómna! Nu te voiu conduce pone atunci, pone ce mi-vei enará istoriór'a amintita, și acést'a cu atât mai vertosu, deórece dorescu d'in capulu locului să fiu în curatu cu acești *viéri* ai natiunei romane; continua deci, — te rogu — dómna!

Monpensier: — En bien; — déca credi, că stapanulu DTele se va multumi cu asceptarea, atunci ti-voiu enará numai decatu istoriór'a. — Precum scii, frate Ciupérca, promenad'a lui Szécsenyi este în sesiunea verii cea mai cercetata de lume; a-colo intalnesci elitele maghiare: domni, dómne, domnisorii și domnisoré. Limb'a conversativa e cea maghiara și la domnisorii nostrii: juristii romani, nu numai; ei facendu anulul trecut onórea unui domnisoru: juristu romanu — chiar pe promenad'a numita, — lucrul firescu conversatiunea am începutu-o cu densulu în limb'a romana, — în limb'a, care farmecă întregulu publicu preamblatoriu și scii, frate Ciupérca, că ce reflexiune a facutu acelu juristu romanu la acêsta conversare romana? —

Ciupérea: (Incantatu.) — Dóra acea, cà càtu suna de incantatoriu accentele limbei romane de pe buzele unei dómne de Monpensier

Monpensier: — Asiè! — a facutu observarea: ca sà nu vorbescu romanesce, pentru-cà densulu trèce in Orb'ia-mare de maghiaru

Ciupérea: (Inspaimentatu.) Intru adevéru?! — Ei bine; de astadi nu mi-voiu mai aredicá pelari'a pe strada de acésta specie (Catra Monpensier.) Si acuma stau déra la dispusetiune, dómna — — —

Monpensier: — En bien; — introdu-me déra la stapanulu DTele io sum Madame Monpensier de Cucuta, care se róga de stapanulu DTele, spre a fi numai decátu priimta. — — Spune-mi totusi, cà cine — si cum se chiama stapanulu DTele? — — —

Ciupérea: — Stapanulu meu este unu domnu fórte mare; si este avutu ca si unu Dariu, alu carui tesauru fabulosu chiar si astadi sta ingropatu in muntii Ardélului

Monpensier: (Cu bucuria.) Oh! oh! (A parte.) Est'a e pentru mine. (Catra Ciupérea.) — Si cum se chiama stapanulu DTele?

Ciupérea: (Confusu.) — Se chiama — chiama — chia . . . ce mi-dai sà ti-spunu? —

Monpensier: — Aferim! — curiosu omu mai esci, frate Ciupérea; — si ce ai cere dela mine — sà audu? —

Ciupérea: (Cu rusine.) Ce asi cere — cere — re . . . re . . . d'apoi asi cere — — buze moi!?!

Monpensier: (Cu furia.) Cum sà nu!? — buze moi ti-trebue tie netantocule si nechifore?! (I-da peste nasu unu tichili.) — na! — buze moi!? — — —

Ciupérea: (Cu nasulu spartu.) — Of! of! — nasulu meu! — Multiumescu dómna, rar'a ti complezantia, si me rogu de iertare — dómna, pentru gresiél'a comisa; — cà-ci recunosc impertinenti'a si obraznici'a mea facia de DTa. Voiescu inse numai decátu sà-mi corigu acésta gresiéla, si a-nume, o voiu pr'in aceea, cà numai decátu ve voiu introduce la Mari'a sa, care ve ascépta cu nestemperu si — ardóre (Prinde pe Mme Monpensier de Cucuta de braciú, si o conduce in aintea unei tabule negre, ce spendiurá in coridoru pe pariete; aprinde dupa aceea o lumina, pe care o tiene in mana inaintea tabulei negre. Catra Monpensier.) Poftim — citeste dómna! . . .

Monpensier: (Citesce.) — Genulu frumosu are a-ici — intrare libera ori candu, si intre ori-ce feliu de impregiurari! (Catra Ciupérea.) Corpo di bacco! — Curiósa tabula négra . . . si la barbati nu se referesce?

Ciupérea: (Cu entuziasmu.) Cum sà nu, dómna!? — En placa, a întórce tabul'a, — si a-poi vei vedè numai decátu misteriu

Monpensier: (Cu curiositate întórce tabul'a — si citesce.) Barbati au numai un'a-data pe septemana intrare libera, si a-nume, Marti sér'a. — Proletarii sunt fore reserva eschisi! (Catra Ciupérea.) — Asiá déra aibi bonetate, frate Ciupérea, a me introduce numai decátu la Mari'a-Sa, — — care de securu me ascépta impacientu

Ciupérea: (Veselu.) Stau la dispusetiunea DTele, dómna. Grigi cà Mari'a-Sa este fórte induratoriu! — (Plecu ambii catra odaia lui Procopio.)

(Se va urmá.)

Anecdote istorice.

Milton fu intr'o di intrebatu cà pentru ce in unele tieri unu rege póte priimi corón'a la 14 ani, éra ca sà se însóre nu póte decátu la 18 ani?

— Pentru cà e mai losne sà guvernese cineva unu poporu, decátu o femeia — response poetulu.

Faimosulu *Voltaire* p'atátu erá de amestecatú in disputele estetice, pe càtu frate seu in cele teologice. Tata-seu adesea dicea: „Am duoi fi, unulu e nebunu in poesia, cel-l-altu in prosa.“

Intru **Henricu alu VIII.** regele Engliterei si **Franciscu I.** regele Franciei urmandu neintielegeri, **Henricu** hotari, ca sà-i tramita unu solu cu insarcinare, de a-i spune vorbe aspre si amenintetorie d'in partea sa. Elu insarcinà pe episcopulu **Conar** cu acést'a misiune, in carele se incredea. Acestu episcopu ii facú observarea, cà viéti'a sa ar'fi in primejdia, déca elu ar' rostí asemenea vorbe catra unu rege asiá de fudulu ca **Franciscu I.**

— Nici cum nu te ingriji — ii dise **Henricu** — cà-ci déca regele Franciei te-ar omori, atunci eu voiu taiá mai multe capete francesiloru ce sà gasescu in tiér'a mea.

Eu o eredu — response episcopulu — inse d'in tóte aceste capete, nu va fi nici unulu, caro mai bine sà se potrivésca pe umerii mei, de càtu acést'a — aretandu la alu seu. Acestu respunsu placú regelui, dupa care elu schimbà instructiile sele.

Fridericu celu mare inainte de a se incoroná, da numeróse presente unei vestite actritie; dupa ce se facú rege, impuciná fórte aceste daruri, la ce actriti'a se tengui regelui de micșorarea generositatii sele, elu ii response: „in acelu tîmpu cu dan banii mei, éra acum dau banii poporului.“

Negru pe albu.

Pre eruditulu profesore si directore alu gimnasiului romanu gr. or. d'in Brasiovu,

Oru Ioane G. Mesiof'a,

in 19. cur. in etate de abiè 41. de ani, mórtea, acestu mare si crudelu dascalu alu lumii, astu-feliu ni l'a dascalitu, de a remasu dascalitu pentru totudeaun'a!

Pecatu de elu! . . .

Infalibilulu papa dela Rom'a

Piu alu IX.

nefindu iertatu pe pamentu cu regele galantu **Victoru Emanuile II.**, decedatu dilele trecute, — in 26 cur. — a luatú drumulu celu vecinicu, ca sà se ierte cu elu in ceriuri!

Tand'a și Mand'a.

T. Și la urm'a urmeloru totuși va face pace muscanulu cu tureulu!

M. Acum ori face, ori nu face, de tureu totu e — *paco*.

Trénc'a și Flénc'a.

T. Hi! hi! hi! suntemu in carnevalu!

F. Ha! ha! ha! hai la balu!

T. Ba cà-ci am unu cravalu.

F. No da cu cine-ai datu de valu?

T. Cu fetiorulu lui Carlighu.

F. Dà-lu in posn'a nimuricu.

Câteva definițiuni moderne.

Apotec'a este unu depositu de fórfeți, cu cari să taie firele vieteloru. Se mai pôte numi și magazinu de rumenele, albele, parfumuri și alte ciguri miguri, ce marita fetele bebrane.

Absurditate e a vorbi mai pucinu de càtu nemic'a.

Amorulu este o pîma veninôsa, d'in care dêca manca tenerii nebimescu.

Aurór'a este unu misteriu pentru ómenii leniosi.

Ap'a e o beutura fórte sanetôsa. Cine bea numai apa, nu are de a se teme cà va dormi pe sub garduri.

Abundantia insemnéza a avé de tôte, numai ce-ti trebue, nu.

Colect'a,

diurnalului „*Gur'a Satului*” pentru soldatii romani, raniti in resbelulu ruso-romano-turcu.

(Urmare.)

Transpunere d'in numerulu 22/1877. amesuratu socotei; sum'a de 92 fi. 50 cr. v. a. 50 franci in 3 napoleoni, 2 galbeni austriaci (bani), 1 taleru in argintu de 1 fi. v. a., 5.54 chilo scame și 29 rifi pandia.

41. *Stefanu Lele*, candidatu de notariu in Agrisiu 9 fi. 50 cr.
 42. *Stefanu Ciorogartu*, candidatu de notariu in Pancot'a 1 " — "
 43. *Macsimilianu* nobilu de *Miclosii*, preotu gr. or. romanu in Radn'a 1 " — "
 44. Dn'a *Emil'a Iorgoviciu* maritata *Parloviciu*, comercianta in Pancot'a 1. chilo scame și 8. cepție.

Cu totulu pone acum'a: 103 fi. 50 cr. v. a., 50 franci in 3 napoleoni, 2 galbeni austriaci (bani), 1 taleru in argintu de 1 fi. v. a., 5.54 chilo scame, 8. cepție, și 29 rifi pandia.

CONTRIBUIRI BENEVOLE,

intru acoperirea amondei și a speselor procesuali (ambele in suma a-própe de fiorini 200 in v. a.), la platirea caror'a, pentru unu delictu de pressa, este osenditu de catra administratiunea magiara bravulu profesore d'in Gherl'a, dlu *B. F. Negrutiu*, ca și redactorele dela „*Cartile saténului romanu*.”

(Urmare.)

Transpunere d'in nrulu 22. 1877. 6 fi. — cr.

6) dlu *Ioane Tieranu*, protopopu gr. or. romanu și inspectore de scóle confes. in Lipov'a 2 fi. — cr.
 Sum'a 8 fi. — cr.

Care suma cu datulu de 26. Ianuariu nou 1878. s'a inaintatu pr'in post'a reg. d'in locu, la adres'a dlui redactore condamnatu, in Gherl'a.

Colectantele:

Mircea B. Stanescu.

Anunúciu on. publicu romanu, cà dilele aceste am deschisu

RESTAURATIUNEA

(ospetar'a) mea

in *Aradu* in localitatile elegantu renouite d'in gradin'a Arenei,

unde, pe lunga pretiuri mai moderate ca in alte locuri, potu servi cu diferite

vinuri bune și bere pururi'a próspeta,

și cu

mancari calde și reci

in ori-si-care tempu.

Dejunulu, prandiulu și cin'a

se potu comandá ori dupa cart'a de bucati, ori in abonamentu, precum in casa, asié și a-fore de casa.

Ca primulu restaurantu romanu in *Aradu*, cerendu totu spriginulu posibilu, asigururu pre on. mei visitatori, cà me voiu stradui a-i multiumi pr'in servitiulu meu promptu și prevenitoriu.

Cu onóre:

1—1.

Petru Ciucianu,
restaurantu.